

ולשון ר"ח כדרך שתיקנו משיכה במוכרין כך תיקנו משיכה בלקוחות שלר"ח אליבא דרבנן היינו כיבא דלא הוול ולא הוקר שבארתי שאין שום לורך להתקנה חלה שממילא מוכרת זה. אמר שתיקנו שאינו קנין תלוי זכ"ל אין זה תקנה ביהוד גס על בלקוחות וימלא שאינו מדויק הלשון כל כך.

למש"פ במתני' שייך להכריג עוד קנינים שיביו למש"פ כמו ששייך להכריג שיביו לקנין גמור, אבל הא לא משמע לכאורה שיביו מכה מנהג דא"כ לא היה שייך לפלוגי צזה דניחזו איך יזהגין דהא באחרת דנהיגו למקרי ממש קנו לכו"ע ואם היה המנהג שהוא רק למש"פ איך היה פלוגי ר' חנינא למר שהוא למקניה ממש וא"כ איזה ענין מש"פ יב צזה,

ולברמז"ס פ"ז ממכירה ה"ו שג"כ לענין מש"פ משמע שהוא מעטס הדין בכל מקום לא ממנהגא דהא צרישא כחצ דין מוחלט מכל לו בדברים בלבד ופסקו הדמים ורשם הלקוח רובם על המקח כדי שיביו עו סימן ידוע שהוא שלו כל החוזר בו מקבל מש"פ ולענין קנין גמור כתב ואם מנהג המדינה הוא שיקנה הרישם קנין גמור וקנה המקח, לא קשה משום דהוא יפרש כדבארתי לרש"י שהמש"פ דבמתני' אליבא דר"ל שמעות אינן קונות הוא מלד שנעשה מעשה נוסף על הדברים וסובר שגם לר' יוחנן איבא מש"פ גס בשביל זה אבל לר' יוחנן איבא מש"פ במעית גס מלד הקנין שקונה מדאורייתא ולכן במלוא חף שאין כאן מעשה כחצ צה"ד דאיבא גמו מש"פ משום דברמז"ס סובר שהוא קונה מדאורייתא, אבל למש"כ

הערה 5

דף מ"ח. מלשון רש"י ד"ה קאי באבל משום דברים שבאו על כך לכלל מעשה, משמע שלאי דוקא בשביל הממון הוא דין מש"פ לר"ל חלה בשביל המעשה שהוא גס בכל מעשה שיעשה לקנין איבא מש"פ חף שאינו קנין ממש, וראיה לזה מסיטומתא בדף ע"ד שהוא להלכתא קנין רק לקבולי עליה מש"פ חף שלא היה נתינת מעות צהדי הדברים, משום שעכ"פ היה מעשה לקנין מועיל למש"פ חף שאינו קנין, ולפ"ז דאינו בשביל המעות לר"ל חלה משום המעשה אין לחייבו במש"פ בקנה במלוא שלא היה מעשה נתינת מעות, ולר' יוחנן תלוי אם מליה הוא כמו מעות לקנין יתחייב במש"פ מאחר שהוא קנין מדאורייתא ואם מלוא אינו קונה חף כשכסף הוא קנין לא יתחייב במש"פ חף אם נימא שגם ר' יוחנן מודה דאיבא מש"פ בדברים דאיבא צהדייבו מעות חף באופן שלא קנה מאחר דהוא בלא מעשה, ונלטרך לומר דמה שכתב רש"י בדף ס"ג צד"ה יש לו מותר ואע"ג דלא משיך כי מוקרי צרשתי מוקרי ולא הוי ריבית האיל ואם בא לחזור קאי עלייבו במש"פ חף דהתם היו המעות מלוא, הוא דוקא לר' יוחנן וסובר ר' אושעיא דהוא תני בצרייתא דמלוא הוא כתיבת מעות לקנין או שהוא צהגאח מלוא כדכתב המ"מ

להראצ"ד יקשה לכאורה, (ועיין בקנה"ח סימן ר"ד סק"א דמשמע מדבריו דעיקר מש"פ הוא בסיטומתא דאיבא מעשה לקנין עכ"פ אפילו כל דהו קאי באבל וביבא משע"מ שהוא מטעם דסמכה דעתיא והוא צשע"מ ד"ה וצירושלמי (והקנה"ח הוסיף הטעם דסמכה דעתיא צמה שבביא משע"מ מהרצ"א חף בלא הוצר שם מאחר שהוצר טעם זה צשע"מ אח"כ) אבל א"א לומר כן דצמעות הרי תנן במתני' וסיטומתא לא תנן, והשע"מ הקשה מסיטומתא דאיבא מש"פ על הסוברין דלר' יוחנן ליבא מש"פ חלה מטעם שקונה במעות מדאורייתא שזה ודאי היא קוביא גדולה, אבל לא שיעקר דין מש"פ היא סיטומתא).

אליבא דרש"י צפ"ה ממכירה ה"ד, אבל הראצ"ד צפ"ז ממכירה ה"ד סובר בצמלטה לא קנה ובה דמעמידין מלוא על פירות ביש לו הוא לאיסור ריבית ומשמע שהוא מטעם שאיבא מש"פ חף שליבא קנין חף לר' יוחנן לדידיה והוא משום שגם לר' יוחנן איבא מש"פ צדברים דאיבא צהדייבו מעות, ואף שליבא מעשה צנתינת מעות האלו דמלוא משום דהמש"פ הוא מלד המעות שניתנו צעד המקח, ולפי זה נלטרך לומר דסיטומתא שקונה למש"פ הוא דין חדש חף בלא מעות ואינו שייך לדין המשמה, אבל לריך לידע הטעם לפ"ז, ואם היה אפשר לומר דגם זה שקנין למש"פ גמי הוא מכה מנהג היה ניחא דכיון דאיבא קנין

וראייתי צבאר הגולה סימן ר"ד סעיף י' על ויש חולקים שכתב המנחם על קנין צמלוא שליבא מי שפרע שכתב שהוא הראצ"ד צהגתו שפרע דבראצ"ד משיג גס על דין מש"פ שמחייב הרמז"ס דמאחר דלהראצ"ד מלוא לא קנה ליבא גס מש"פ וזה שמועיל קנין דמלוא לסלק איסור ריבית כדכתב שם הראצ"ד לריך לומר שהוא חף שלא קנה גס למש"פ ליבא איסור ריבית כשרואה לקיים דבורי, וכן כתב הגר"א בדף ס"ג על רש"י שכתב דמלוא איבא מש"פ דלכן ליבא איסור ריבית אבל הראצ"ד

וש"פ חולקים וכתבו דצמלוא לא קני כלל, ולפ"ז לא קשה כלום דגם להראצ"ד מה שאיבא מש"פ

במשנת לר"ל הוא על המעשה, וגם ר' יוחנן מודה
 דבשזיל מעשה איכא מי שפרע ולכן איכא מש"פ
 בסיטומתא לכו"ע מדינא ובמלוה שליכא מעשה ליכא
 מש"פ ובצור סעיף ז' ובצ"י לא הזירו שהראב"ד
 נמי הוא מהחולקין על הרמב"ם צדין מש"פ ובסימון
 קצ"ט לענין שאינו קונה מלוה קנין גמור כתב הצ"י
 שהראב"ד השיג עליו וא"כ משמע שאפשר לומר
 להראב"ד דאיכא מש"פ משום דעכ"פ איכא בהדיהו
 משנת חף בלא מעשה וא"כ לריך לומר שבסיטומתא
 הוא דין חדש שפריך טעם ואולי הוא תקנה האמוראים
 מלד שסמכה דעתיה מאחר שאיכא ענין זה דמש"כ
 במשנת שהן במתני' תיקו דבנעשה סיטומתא שסמכה
 דעתיה נמי יתחייב במש"פ.

וידוע הוא משמע דהוא קאי על החפץ הנקנה שחס
 קידש בו את האשה מקודשת משום שקנה בהמשות
 ולר"ל שלא קנה בהמשות חין החפץ של ואינה
 מקודשת, איכא דבש"מ בשם הריטב"א גרים צרש"י
 חס קידש בהן ומפרש דהוא בקידש בהמשות דהא כתב
 ע"ז ואף לר' יוחנן אינה מקודשת למ"ד דלית ליה
 למוכר רשותא להנפוקיטון, ואין זה קושיא על רש"י
 דרש"י יסבור לגירסת הריטב"א שהעד יש לומר
 בחוס' דף מ"ג דלר' יוחנן מותר המוכר להשתמש
 בהמשות ולר"ל אסור להשתמש בהמשות, אבל דוחק
 גדול הוא לפרש כן דאין זה דבר פשוט בין מה שלר'
 יוחנן מותר להשתמש בהמשות בין מה שלר"ל יהיה
 אסור להשתמש בהמשות והי"ל לרש"י להזכיר זה
 בפירושו, וגם למה לו להזכיר ענין קידושין בהמשות
 דהיה לו למוקטת ונ"מ לענין חס מותר להשתמש
 בהמשות או שאסור שזהו עיקר המחלוקת שתלוי בזה
 דין הקידושין, ולכן משמע יותר בגירסתא דידן ובהמשות
 אפשר סובר דליכא חלוק בין ר' יוחנן לר"ל, או
 דלתרומיהו אסור כלשון ראשון שבתוס', או דלתרומיהו
 מותר להשתמש דאדעתא דהכי נתן כדחזינן מהתוס'
 שם שיש מקום לומר כן, חלא שאיירי רש"י שקידש
 בהחפץ, ויקשה לכאורה איך איכא המליאות שיקדש
 בהחפץ שעדיין הוא אלל המוכר ולא יהיה ממילא
 משיכה, דחס לקח בידו החפץ מרשות המוכר ונתן
 להאשה לקידושין הרי היה ממילא משיכה, וקנה גם
 לר"ל בהמשיכה ומקודשת, ואין לומר דאיירי בלקח
 בעצמו שלא צלוי המוכר לך משוך וקני שלכן לא קני
 לר"ל, שמתחבר דכיון דלקח ממנו משות ולא חזר בו
 דאף שאינו קנין מ"מ הוא כאמר לו לך משוך וקני,
 דמ"ש מהא דצ"ק דף ג"ח במסר לו דלוי צבור ומסר
 לו מפחה בבית ומסר לו משכוכית בעדר שאף שאין זה
 קנין מ"מ הי"ל כאומר לו לך חזק וקני וקנה בחזקתו
 אח"כ צבור ובבית חף שלא בפני הקונה וכאומר לך
 משוך וקני דמי שקנה אח"כ במשיכתו העדר, וכ"ש
 נתינת כסף שיש לו מש"פ כשיחזר בו שהוא כאומר
 לך משוך וקני דמי ויקנה בהמשיכה אפילו שלא בפני
 אפילו לר"ל וממילא תהא מקודשת, ואף חס אמר
 לחשה לכו משכי את החפץ מצית המוכר וקני לקידושין
 ונימא שעלי קידושין מע"ג קרקע בקידושי כסף הם
 קידושין, נמי היא משיכה לגבי הלוקח לקנית מהמוכר
 לפרש"י והתוס' צצ"ק דף ע"ע דנתנו לבכורות בנו או
 לבצ"ח הוא שנתנו בגנב וכשהגזיבו והוליאו הכהן
 ובצ"ח מרשות הבטלים הוא משיכה לחייב בגנב ככפל
 חף שהכהן והבצ"ח נטלו לעלמן ואין כוונתם שיקנה
 בגנב דהא איירי דבצורין שהוא של בגנב דאל"כ
 לא היה מתחייב בגנב משום דאין שלית לדבר עבירה

וְלִמָּה שכתבתי לא קשה כלום מסיטומתא שאיכא
 מש"פ על הג"י שכתב דבמלוה בלא קנה ליכא
 מש"פ והביא כן מירושלמי קידושין דבמלוה בקרקעות
 לא קנה במטלטלין חין מוסרין אותו למש"פ שהקשה
 גם עליו צשע"מ, דהא במלוה ליכא מעשה והמש"פ
 דבמשות לר"ל הוא משום המעשה כדפרש"י לא משום
 המשות ולכן חף שמודה ר' יוחנן שאיכא מש"פ
 כשנעשה מעשה לקנין חף שאינו קונה ומטעם זה
 איכא מש"פ בסיטומתא, ליכא סיטומתא במלוה שליכא
 מעשה, וגם נמלא שבמשות לר' יוחנן אינו נוגע מה
 שמודה לר"ל דהא לר' יוחנן איכא במשות מש"פ גם
 מלד שהוא קנין מדאורייתא חף שנוגע לענין סיטומתא
 כדלעיל, ולכן לא קשה גם על הלשון דבנ"י שכתב
 וטעמא דדברים קאי באבל היינו משום דקו"ל כר'
 יוחנן דמשית קונת דצר תורה אבל מלוה שאינה
 קונה גם אין זה מש"פ דהוא משום דבמשות לר'
 יוחנן איכא גם טעם זה ומלד טעם זה איכרת לומר
 טעם וחלוק על מה שבמלוה ליכא מש"פ כתב טעם
 זה דמלד טעם שנעשה מעשה לקנין הוא פשוט דבמלוה
 הא ליכא מעשה, ומה שמשכון סובר כריו"ף דאינו
 קונה גם למש"פ הוא משום דלא ניחן לקנין חלא
 להצטחה שיקוימו הקנין שלכן נמלא שלא נעשה שום
 מעשה לקנין.

הערה לא

דף ב"ח. פרש"י ונ"מ לענין איסורא כגון חס קידש
 בו את האשה לר' יוחנן הוא קידושין
 דמדאורייתא קיייה וידיעה הוא לר"ל לא הוו קידושין
 מלשון קידש בו דהוא לשין יחיד וכן מלשון קיייה